

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

นางคำผัน คำนัน (เกษตรกรต้นแบบการปลูกสมุนไพพลีอง)

บ้านเลขที่ ๑๓ ม.๒ บ้านน้ำเย็น ตำบลกสะทอน

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพการตลาด และการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้เกษตรกรสามารถเป็นผู้จัดการ บริหารจัดการการผลิตผลผลิต และการตลาดระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนที่เป็นหลัก ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในทุกกิจกรรมตลอดและสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดไว้จำนวน ๑๓๑ ราย โดยมีเกณฑ์การสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกระจายไปให้ทั่วถึง โดยพิจารณาการสอนตามศักยภาพของเกษตรกรที่มีความประสงค์ต้องการเรียนรู้ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ที่การรายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบแปลงใหญ่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องขอขอบคุณนางสาวสาวิตรี ยานูฮา (ครูบัญชีต้นแบบ) ที่คอยให้ข้อมูลและประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบเพื่อให้การนัดแนะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และนางคำผิน คำนัน (เกษตรกรต้นแบบ) ที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง	๑-๒
แนวคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	๑-๒
วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน	๒
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๓
วิธีการจดบันทึกบัญชี	๓
การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ	๔
ผลงานและความสำเร็จ	๔
ปัญหาและอุปสรรค	๔
แนวทางการพัฒนา	๔
ต้นทุนประกอบอาชีพการปลูกไหลเหลือง	๕
สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี	๖

ถอดบทเรียน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ข้อมูลส่วนตัว

นางคำผิน คำนั้น

อายุ ๔๕ ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๒ บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

การศึกษา มัธยมศึกษาปลาย

โทรศัพท์ ๐๙๑-๖๒๑-๑๘๓๙

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“ตั้งมั่นอยู่ในความดี เพื่อเป็นต้นแบบให้ลูกหลาน”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

๑. หัวข้อการถอดบทเรียน : การปลูกไพลเหลือง

๒. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจในการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

นางคำผิน คำนัน ประกอบอาชีพเกษตรกรแบบผสมผสาน เช่น ปลูกพลูเหลือง ตะไคร้ ฝรั่ง เป็นต้น แต่ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร และประสบปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิต ราคาที่โดนกดจากพ่อค้ากลาง ต่อมาได้รับคำชักชวน และคำแนะนำจากเพื่อนบ้านที่ประสบความสำเร็จในการปลูกสมุนไพร จากนั้นมีการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในหมู่บ้าน และได้หันมาทำตามคำแนะนำของเพื่อนบ้านที่รวมกลุ่มกัน ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน ๕๑ คน พื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรรวม ๔๒๐ ไร่ แบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ การปลูกพืชสมุนไพรแบบปลอดภัย จำนวน ๒๐๐ ไร่ การปลูกพืชสมุนไพรมาตรฐาน GAP จำนวน ๑๑๑ ไร่ และการปลูกพืชสมุนไพร Organic จำนวน ๑๐๙ ไร่ โดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และให้ความรู้กับสมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เลย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ซึ่งปัจจุบันนางคำผิน คำนัน ได้จดบันทึกบัญชี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อจะได้มีกำไรเพิ่มขึ้น จากการคำนวณต้นทุนและรายรับ-รายจ่ายต่างๆ ของนางคำผิน คำนัน ทำให้สามารถวางแผนการผลิตในรอบต่อไปได้อย่างดีขึ้น

๓. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

๑. รวมตัวของเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ตำบลกกสะทอน
๒. หาพันธุ์สมุนไพรตามความต้องการของตลาด
๓. มองหาแหล่งจำหน่ายเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อขยายตลาดและเปรียบเทียบราคารับซื้อ และอำนาจการต่อรองราคากับพ่อค้า รวมไปถึงการส่งต่างประเทศอีกด้วย
๔. การจดบันทึกบัญชี เพื่อให้ทราบรายรับ-รายจ่ายของตนเอง
๕. จากการจดบันทึกบัญชี ทำให้หนี้สินลดลง เนื่องจากสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกได้

ขั้นตอนการปลูกพลเคลือบ

ปฏิทินกาปฏิบัติดูแลพลเคลือบ											
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
- ระยะเตรียมดิน ไถพรวนดิน - ปลูกโดยใช้เหง้าเพาะให้งอกก่อน โดยทำการเพาะเหง้าที่ตัดเป็นท่อน ๆ ในกระบะทรายให้ห่างยอด แยกใบประมาณ ๒ ถึง ๓ ใบ จึงย้ายลงปลูกในแปลงปลูก					- ระยะแตกกอ - ฉีดฮอร์โมน เพื่อบำรุงราก ร่วมกับการใส่ปุ๋ย ซึ่งเป็นปุ๋ยอินทรีย์				- ระยะเก็บเกี่ยววิธีการเก็บเกี่ยว ใช้ เสียมขุดเหง้าพลขึ้นมาจากดินระวังไม่ให้เกิดแผลหรือรอยช้ำกับเหง้า เขย่าดินออก ตัดรากแล้วนำไปผึ่งลมให้แห้ง		

๔. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

- ลดการใช้สารเคมี ลดการใช้จ่ายปุ๋ยชีวณะ มาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทน ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์ทำจากวัสดุอินทรีย์ มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับการเจริญเติบโตของพืช ผลิตจากวัสดุอินทรีย์ มูลวัว มูลไก่ ชากต้นไม้ ใบไม้ เป็นต้น

๕. การจดบันทึกบัญชี

๑. นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีมาคำนวณรายการรับ-จ่าย เพื่อมาวิเคราะห์ว่าค่าใช้จ่ายใดบ้างที่ไม่จำเป็นและควรตัดออก

๒. เมื่อลดค่าใช้จ่าย ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น มีเงินไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน

๓. สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตได้

๖. การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ

- หลังจากมีรวมกลุ่มแปลงใหญ่ ได้มีการปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ๆ ประสบการณ์ใหม่ๆ ในกลุ่ม เช่น เรื่องการใส่ปุ๋ย เพื่อเพิ่มผลผลิต
- มีการสอนการจดบันทึกบัญชีในกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลมาต่อยอดในการประกอบอาชีพ

๗. ผลงานและความสำเร็จ

- ปัจจุบันผลผลิตไหลเหลืองที่มาจากบ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นที่รู้จักและมีผลผลิตที่มีคุณภาพที่ดีจนได้รับการรับรองมาตรฐานต่างๆ เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและต่างชาติ
- เมื่อได้ผลผลิตก็นำมาขายให้ทางกลุ่มทั้งหมดในราคาประกันที่ทางบริษัทผู้รับซื้อกำหนด และปัจจุบันทางกลุ่มได้มีการเซ็นสัญญาซื้อขายกับ ๔ บริษัท

๘. ปัญหาและอุปสรรค

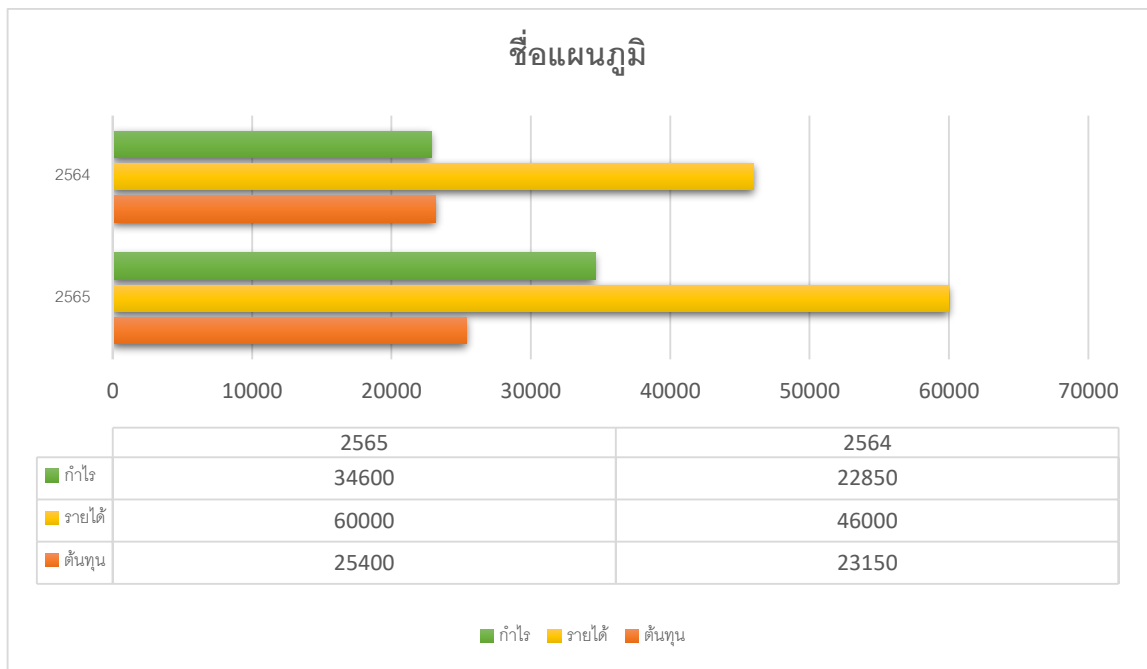
- สถานการณ์โควิด-๑๙ จะส่งผลกระทบต่อ การส่งออกบ้าง ทางกลุ่มก็พยายามปรับตัวโดยหาช่องทางจำหน่ายในประเทศเพิ่มขึ้นควบคู่ไปด้วย

๙. แนวทางการพัฒนา

- มีการวางแผนขยายการส่งออกเพิ่ม พร้อมกับมีคณะกรรมการควบคุมเรื่องคุณภาพของผลผลิต เพื่อให้ผลผลิตยังคงคุณภาพไว้ตามเกณฑ์อยู่เสมอ
- มีการขยายแปลงแม่พันธุ์เพิ่มจากเดิม เพื่อให้เพียงพอต่อสมาชิกและพื้นที่ปลูก

ชื่อ – สกุล นางคำผิน คำนัน
ที่อยู่ เลขที่ 13 หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
โทรศัพท์ 091-621-1839
อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน ปลูกไพลเหลือง
พื้นที่ 3 ไร่

	รอบการผลิตที่ 2 (ปีปัจจุบัน)		รอบการผลิตที่ 1 (ปีก่อน)	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 64 ถึง 31 ส.ค. 65		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 63 ถึง 31 ส.ค. 64	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
- ขายไพลเหลือง	3000 ก.ก.	60,000.00	2300 ก.ก.	46,000.00
รวมรายได้	-	60,000.00	-	46,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
★ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
- ค่าไถดิน	3 ไร่	3,000.00	3 ไร่	3,000.00
- ค่าหัวพันธุ์	กก.	14,000.00	กก.	14,000.00
★ ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	6 ถุง	900.00	6 ถุง	900.00
- ค่าฮอร์โมน	ชุด	2,700.00	ชุด	1,350.00
★ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
- ค่าบรรจุภัณฑ์(ถุงตาข่าย)	ใบ	1,800.00	ใบ	900.00
- ค่าแรงตนเอง	3 ไร่	3,000.00	3 ไร่	3,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		25,400.00		23,150.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		25,400.00		23,150.00
กำไร		34,600.00		22,850.00
	ต้นทุน/หน่วย	8.47		10.07
	ต้นทุน/พื้นที่	8,466.67		7,716.67
	กำไร/หน่วย	11.53		9.93
	ผลตอบแทน/พื้นที่	11,533.33		7,616.67

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตในปี ๒๕๖๔ กับ ปี ๒๕๖๕ จะเห็นได้ว่า ปี ๒๕๖๕ มีต้นทุนที่มากกว่า เนื่องจากมีผลผลิตที่มากกว่าปี ๒๕๖๔ และเมื่อเทียบรายได้ในปี ๒๕๖๔ กับ ปี ๒๕๖๕ เห็นได้ชัดเจนเลยว่า รายได้ในปี ๒๕๖๕ มากกว่าปี ๒๕๖๔ ซึ่งทำให้กำไรในปี ๒๕๖๕ นั้นสูงไปตามด้วย

สิ่งที่ได้รับการจัดทำบัญชี/การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต คุณภาพผลิต การปรับเปลี่ยนการผลิต รายได้เพิ่มขึ้น

๑. เป็นการสร้างวินัยในตัวเองและครอบครัวในการบันทึกบัญชีและสามารถนำข้อมูลที่จดมาวิเคราะห์ รายได้ ค่าใช้จ่าย ว่าควรหารายได้เพิ่มหรือตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออก

๒. สามารถนำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีต้นทุนอาชีพมาวางแผนการประกอบอาชีพต่อไป เช่น ลดต้นทุนการผลิต

๓. จากการจดบันทึกบัญชี นอกจากจะลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกแล้ว ยังลดหนี้สินอีกด้วย

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

นางทองอินทร์ โสคำภา (เกษตรกรต้นแบบการปลูกขมิ้นชัน)
บ้านเลขที่ ๑๒๓ ม.๒ บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพการตลาด และการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้เกษตรกรสามารถเป็นผู้จัดการ บริหารจัดการการผลิตผลผลิต และการตลาดระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนที่เป็นหลัก ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในทุกกิจกรรมตลอดและสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดไว้จำนวน ๑๓๑ ราย โดยมีเกณฑ์การสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกระจายไปให้ทั่วถึง โดยพิจารณาการสอนตามศักยภาพของเกษตรกรที่มีความประสงค์ต้องการเรียนรู้ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ที่การรายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบแปลงใหญ่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องขอขอบคุณนางสาวสาวิตรี ยานูฮา ประธานแปลงใหญ่สมุนไพรบ้านห้วยนา (ครูบัญชีอาสา) ที่คอยให้ข้อมูลและประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบเพื่อให้การนัดแนะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและนางทองอินทร์ โสคำภา (เกษตรกรต้นแบบ) ที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง	๑-๒
แนวคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	๑-๒
วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน	๓
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๓
วิธีการจัดบันทึกบัญชี	๔
การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ	๔
ผลงานและความสำเร็จ	๕
ปัญหาและอุปสรรค	๕
แนวทางการพัฒนา	๕
ต้นทุนประกอบอาชีพการปลูกขมิ้นชัน	๖
สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี	๗

ถอดบทเรียน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ข้อมูลส่วนตัว

นางทองอินทร์ โสคำภา

อายุ ๕๗ ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๒๓ หมู่ที่ ๒ บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

การศึกษา ประถมศึกษาตอนปลาย

โทรศัพท์ ๐๘๕-๗๒๗-๗๕๖๖

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“ผลของความสำเร็จ มักมาจากความมุ่งมั่นและพยายาม”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

๑. หัวข้อการถอดบทเรียน : การปลูกขมิ้นชัน

๒. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจในการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

นางทองอินทร์ โสคำภา ประกอบอาชีพปลูกสมุนไพร (ขมิ้นชัน) แต่เดิมเป็นรุ่นพ่อแม่ปลูกพืชสมุนไพรอยู่แล้ว แต่ไม่ได้เน้นเรื่องมาตรฐานและปลูกตามประสาชาวบ้านทั่วไป อีกทั้งยังประสบปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตที่ไม่สามารถควบคุมได้ เรื่องช่องทางการจำหน่ายรวมไปถึงราคาที่โดนกดจากพ่อค้าคนกลาง พอมาถึงรุ่นของตนเองได้ปรับปรุงพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ยิ่งได้เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ ก็ได้รับการถ่ายทอดความรู้ จึงยกระดับการผลิตให้มีมาตรฐานตามลำดับ เริ่มจากได้รับมาตรฐาน GAP และพัฒนาไปสู่มาตรฐาน Organic Thailand และมาตรฐานสากล สามารถจำหน่ายสินค้าได้ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นปลูกตามที่ถูกค้าต้องการ โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต ติดต่อกาลูกค้าก่อนเพื่อให้รู้ว่าตลาดต้องการพืชสมุนไพรชนิดไหน ปริมาณเท่าไร จากนั้นทางกลุ่มจะมีการวางแผนการผลิตให้กับสมาชิก โดยมีคณะกรรมการผู้ตรวจสอบแปลงคอยดูแลควบคุมคุณภาพการผลิตและปริมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน ๕๑ คน สมาชิกในกลุ่มจะมีการประชุมปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอ เพื่อพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งต่อไป โดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และ ให้ความรู้กับสมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ซึ่งปัจจุบันนางทองอินทร์ โสคำภา ได้จดบันทึกบัญชี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการคำนวณต้นทุนการผลิต ค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อจะได้มีกำไรเพิ่มขึ้น โดยมีลูกหลานเป็นคนคอยช่วยเหลือในการจดบันทึก

๓. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

๑. มีการรวมตัวกันของเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร เพื่อจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่
๒. สำรวจพันธุ์ขมิ้นชั้นที่อยู่ในความต้องการของตลาด
๓. สำรวจราคาตลาด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบราคาขาย และอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
๔. จัดบันทึกบัญชีต้นทุนการผลิต เพื่อให้ทราบรายได้และค่าใช้จ่าย จากนั้นนำมาวางแผนการผลิตต่อไป

ขั้นตอนการปลูกขมิ้นชั้น

ปฏิทินการปฏิบัติดูแลขมิ้นชั้น								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ระยะการเตรียมดิน - ไถพรวนดิน ตากดินไว้ ๑-๒ สัปดาห์ - ขุดหลุมปลูกลึก ๑๐-๑๕ ซม. - รองก้นหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอก - วางหัวพันธุ์ในหลุมปลูก กลบดินหนา ๕ - ๑๐ ซม.		ระยะการใส่ปุ๋ย - ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้งหลังปลูก ๑ เดือน และหลังปลูก ๓ เดือน ระยะการให้น้ำ - ระยะแรก ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอจนกว่าพืชจะตั้งตัวได้ - ให้น้ำน้อยลงในระยะหัวเริ่มแก่ ระยะกำจัดวัชพืช - ถอนหรือใช้จอบดายพรวนดิน และกลบโคนต้น - กำจัดวัชพืช ๓ ครั้ง เมื่อขมิ้นชั้นเริ่มงอก หลังปลูก ๓ เดือน และ ๖ เดือน				ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม - เก็บในช่วงฤดูแล้ง เมื่อขมิ้นชั้น มีอายุ ๙ - ๑๑ เดือนขึ้นไป โดยจะสังเกตเห็นลำต้นเหนือดินแสดงอาการเหี่ยวแห้งสนิท หลีกเลี่ยงการเก็บในระยะที่ขมิ้นชั้นเริ่มแตกหน่อ		
ระยะการปลูก ควรเว้นช่องว่างระหว่างต้น ประมาณ ๓๕ - ๕๐ ซม.								

๔. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ แทนการใช้สารเคมี เนื่องจากจะเป็นพิษต่อคนใช้แล้ว ทำให้สภาพดินสูญเสียธาตุอาหารอีกแล้ว
- เมื่อขุดเอาหัวขมิ้นชั้นแล้ว สำหรับใบจะนำมาหมักเป็นปุ๋ยที่ใช้ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

๕. การจดบันทึกบัญชี

๑. เพื่อให้ทราบว่าตอนนี้ รายรับหรือรายจ่ายมากกว่า
๒. จักประหยัด ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
๓. มีเงินออมมากขึ้น
๔. สามารถนำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีต้นทุนอาชีพ มาวิเคราะห์และวางแผนต้นทุนการผลิตในครั้งต่อไป
๕. ลดหนี้สินได้มากขึ้น เนื่องจากรู้รายรับและรายจ่ายที่จำเป็น สำหรับรายจ่ายที่ไม่จำเป็นก็ตัดออก เพื่อเก็บมาไว้ให้หนี้สินแทน

๖. การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ

- เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ได้นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนบ้านที่เป็นเกษตรกรด้วยกัน เช่น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี เพื่อรักษาสภาพดินไว้และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ
- ทางกลุ่มมีประชุมปรึกษาหรือถามไถ่ เรื่องผลผลิตอยู่เสมอ หากสมาชิกท่านใดประสบปัญหาจะได้แก้ปัญหามา และพัฒนาสมาชิกอยู่เสมอ เพื่อนำไปต่อยอดการประกอบอาชีพ

๗. ผลงานและความสำเร็จ

- ปัจจุบันผลผลิตขมิ้นชันเป็นที่ยอมรับด้วยการควบคุมคุณภาพอย่างเข้มงวด ส่งผลให้กลุ่มแปลงใหญ่สมุนไพร ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี หรือ GAP (Good Agricultural Practices: GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือ Organic Thailand และมาตรฐานส่งออกของประเทศผู้นำเข้า เช่น สหภาพยุโรป แคนาดา เยอรมนี

- ขณะนี้กลุ่มมีใบรับรองมาตรฐาน Organic Thailand และมาตรฐานสากล สามารถส่งออกผลผลิตไปต่างประเทศได้ในราคาที่สูงถึง ๓๘ บาท ต่อกิโลกรัม

๘. ปัญหาและอุปสรรค

- ปัจจุบันมีผลผลิตของขมิ้นชันที่ยังตกเกรดอยู่ เนื่องจากบางช่วงหัวของขมิ้นชันเน่าหรือเป็นรา
- พื้นที่การเพาะปลูกไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า

๙. แนวทางการพัฒนา

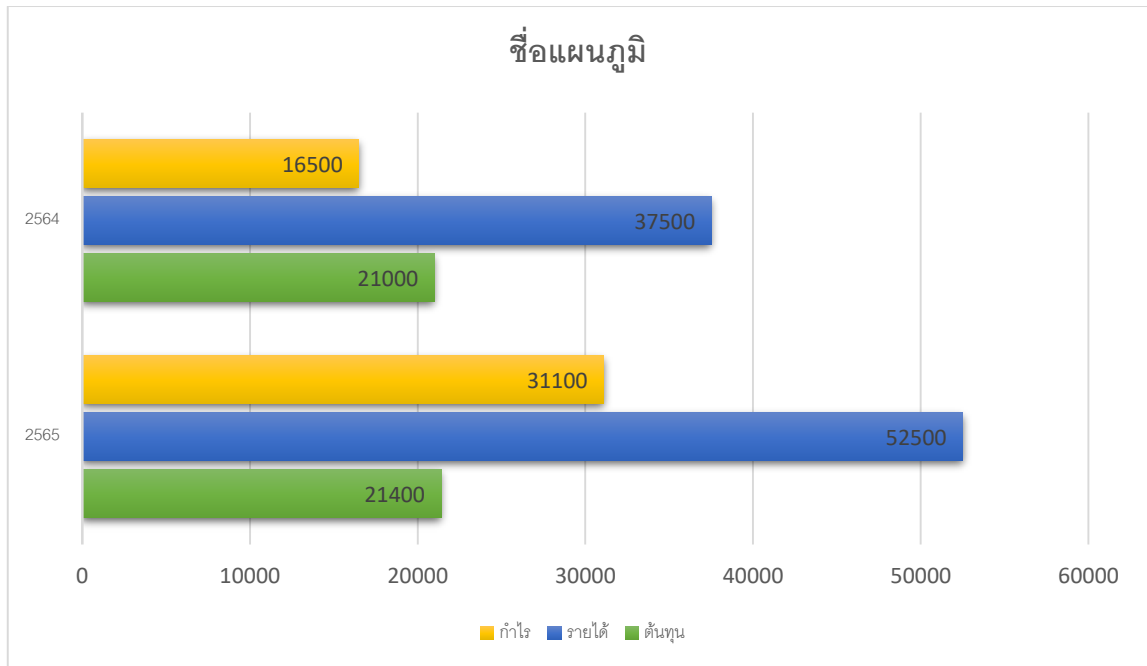
- ตั้งเป้าหมายไว้ในการเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพร Organic และการขยายฐานการผลิตและส่งออก เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ
- ยังได้วางแผนทำโรงสกัดน้ำมันเอง เพื่อสร้างรายได้เพิ่มและยังช่วยให้เกิดการจ้างแรงงานในชุมชนอีกด้วย

ประเภทสินค้า สมุนไพร

ชนิดพันธุ์ (ขมิ้นชัน)

ชื่อ-สกุล นางทองอินทร์ โสคำภา
 ที่อยู่ เลขที่ 123 ม.2 บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
 โทรศัพท์ 085-7277566
 อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน ปลูกขมิ้นชัน
 พื้นที่ 2 ไร่

	รอบการผลิตที่ 2 (ปีปัจจุบัน)		รอบการผลิตที่ 1 (ปีก่อน)	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 64 ถึง 31 ส.ค. 65		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 63 ถึง 31 ส.ค. 64	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
- ขายขมิ้นชัน	2100	52,500.00	1500	37,500.00
รวมรายได้	-	52,500.00	-	37,500.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
★ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต				
- ค่าไถดิน	2 ไร่	2,000.00	2 ไร่	2,000.00
- ค่าหัวพันธุ์	กก.	13,800.00	กก.	13,800.00
★ ขั้นตอนระหว่างการผลิต				
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	6 ถุง	600.00	6 ถุง	600.00
- ค่าฮอร์โมน	ชุด	1,800.00	ชุด	1,800.00
★ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต				
- ค่าบรรจุภัณฑ์(ถุงตาข่าย)	ใบ	1,200.00	ใบ	800.00
- ค่าแรงตนเอง	2 ไร่	2,000.00	2 ไร่	2,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		21,400.00		21,000.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		21,400.00		21,000.00
กำไร		31,100.00		16,500.00
ต้นทุน/หน่วย		10.19		14.00
ต้นทุน/พื้นที่		10,700.00		10,500.00
กำไร/หน่วย		14.81		11.00
ผลตอบแทน/พื้นที่		15,550.00		8,250.00

เมื่อเปรียบเทียบรายได้ในปี ๒๕๖๔ กับ ปี ๒๕๖๕ จะเห็นได้ว่าปี ๒๕๖๕ นั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ส่งผลให้กำไรปี ๒๕๖๕ นั้นสูงตามไปด้วย สำหรับต้นทุนการผลิต ปี ๒๕๖๕ ก็สูงกว่า เนื่องจากมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้นด้วย

สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี/การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต คุณภาพผลิต การปรับเปลี่ยนการผลิต รายได้เพิ่มขึ้น

๑. การจดบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่าย หรือ ต้นทุนประกอบอาชีพ เป็นการสร้างวินัยในตัวเอง
๒. สามารถคำนวณ รายได้ ค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยออกได้ เช่น ค่าเช่า
๓. สามารถนำข้อมูลต้นทุนการประกอบอาชีพ มาวิเคราะห์ได้ว่าควรลดต้นทุนการผลิตใดออกเพื่อเพิ่มกำไรในการผลิต
๔. สามารถลดหนี้ได้ เนื่องจากเมื่อค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออก ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
ปีงบประมาณ 2565

นางบัวลัน เสนานุช (เกษตรกรต้นแบบการปลูกขิง)

บ้านเลขที่ 104 ม.2 บ้านน้ำเย็น ตำบลกกระทอน

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพการตลาด และการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้เกษตรกรสามารถเป็นผู้จัดการ บริหารจัดการการผลิตผลผลิต และการตลาดระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนที่เป็นหลัก ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในทุกกิจกรรมตลอดและสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแปลงใหญ่ ปี 2565 ซึ่งกำหนดไว้จำนวน 131 ราย โดยมีเกณฑ์การสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกระจายไปให้ทั่วถึง โดยพิจารณาการสอนตามศักยภาพของเกษตรกรที่มีความประสงค์ต้องการเรียนรู้ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ที่การรายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบแปลงใหญ่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องขอขอบคุณนางสาวสาวิตรี ยาบุฮา ประธานแปลงใหญ่สมุนไพรบ้านห้วยนา (ครูบัญชีอาสา) ที่คอยให้ข้อมูลและประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบเพื่อให้การนัดแนะเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและนางบัวลั่น เสนานุช (เกษตรกรต้นแบบ) ที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง	1-2
แนวคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	1-2
วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน	3
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	3
วิธีการจดบันทึกบัญชี	4
การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ	4
ผลงานและความสำเร็จ	5
ปัญหาและอุปสรรค	5
แนวทางการพัฒนา	5
ต้นทุนประกอบอาชีพการปลูกขิง	6
สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี	7

ถอดบทเรียน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ข้อมูลส่วนตัว

นางบัวลัน เสนานุช

อายุ 42 ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 104 หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

โทรศัพท์ 086-220-9306

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“อยู่บนพื้นฐานของความดี เป็นต้นแบบให้ลูกหลาน”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

1. หัวข้อการถอดบทเรียน : การปลูกขิง

2. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจในการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

นางบัวลัน เสนานุช ประกอบอาชีพปลูกสมุนไพร (ชิง) จากเดิมเกษตรกรในพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรขายแบบต่างคนต่างขาย กำหนดราคาเองไม่ได้ รายได้ไม่แน่นอน จึงได้รวมตัวกันตั้งกลุ่มโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ที่ 10 ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 51 ราย สำหรับสมุนไพรที่ปลูกมีหลากหลายชนิด เช่น ชิง ขมิ้นชัน ว่านหอม ตะไคร้ มะกรูด ว่านชักมดลูก เสลดพังพอน ไพล เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นปลูกตามที่ลูกค้าต้องการ โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต ติดต่อลูกค้าก่อนเพื่อให้รู้ว่าตลาดต้องการพืชสมุนไพร ชนิดไหน ปริมาณเท่าไร เมื่อได้ผลผลิตก็นำมาขายให้ทางกลุ่มทั้งหมดในราคาประกันที่ทางบริษัทผู้รับซื้อ กำหนด สำหรับราคาที่ได้รับจะลดหลั่นกันไปตามชนิดของสมุนไพรและเกรดมาตรฐานของผลผลิต นอกจากนี้ ยังส่งวัตถุดิบสมุนไพรทางการแพทย์ให้กองยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุขอีกด้วย ส่วนผลผลิตที่เหลือหรือตกเกรดก็นำมาทำสมุนไพรบดผงและแปรรูปทำเป็นลูกประคบขายเอง ภายใต้แบรนด์สินค้า “Organicบ้านนา by บ้านไร่ปลายภู” จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์เพจเฟซบุ๊ก Organicบ้านนา by บ้านไร่ปลายภู และ Organics&Co. รวมทั้งวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ได้แก่ กูร์เมต์ มาร์เก็ต เดอะมอลล์ และเซ็นทรัล แต่ทางสมาชิกของกลุ่มยังประสบปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิต ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้กับสมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ซึ่งปัจจุบัน นางบัวลัน เสนานุช ได้จัดบันทึกบัญชี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการคำนวณต้นทุนการผลิต คำนวณรายได้ และค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งจากการบันทึกบัญชีทำให้สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตได้ เนื่องจากทราบต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็น และลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยออกไป

.....

-3-

3. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน

1. การรวมตัวกันของชาวพืชสมุนไพร เพื่อจัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่
2. สำรวจพันธุ์ซึ่งที่อยู่ในความต้องการของตลาด
3. สำรวจแหล่งจำหน่ายเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อขยายตลาดและเปรียบเทียบราคารับซื้อ
4. การจดบันทึกบัญชี เพื่อให้ทราบรายรับ-รายจ่ายของตนเอง จากการจดบันทึกบัญชี ทำให้หนี้สินลดลง สามารถควบคุมการเกิดหนี้สินเพิ่มได้

ขั้นตอนการปลูกขิง

ปฏิทินการปฏิบัติดูแลขิง								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ระยะการเตรียมดิน - ครั้งแรกเป็นการไถเพื่อปรับหน้าดินให้สม่ำเสมอ ครั้งที่ 2 ไถเพื่อคลุกเคล้าดินกำจัดวัชพืช แลงตากดินไว้อย่างน้อย 15 วัน ครั้งที่ 3 ไถเพื่อย่อยดินให้ละเอียด จากนั้นพรวนดินยกร่องแปลง		ระยะการใส่ปุ๋ย - การปลูกขิงควรมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก - ระยะการกลบโคน การกลบโคนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปลูกพืช เพื่อเป็นการทำให้ขิงแตกหนอดี แงงขิงมีความเจริญสมบูรณ์ ขาว นอกจากนั้นนั้นแล้วยังเป็นการกำจัดวัชพืชอีกด้วย					ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม - เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่อขิงอายุเข้า 10 เดือน ขึ้นไป หรือสังเกตได้จากใบหรือลำต้นเริ่มเหี่ยว โดยปกติใบจะเริ่มเหี่ยวเมื่อขิงมีอายุ 8 เดือน	

4. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

- เมื่อตัดชิงแล้ว ใบและลำต้นจะนำมาทำปุ๋ยหมักหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เช่น นำไปคลุมโคนต้นชนิดอื่น

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี นอกจากจะเป็นพิษกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติแล้ว ผลผลิตก็ไม่ได้ตามเกณฑ์ ที่ทางแปลงตั้งไว้

-4-

5. การจดบันทึกบัญชี

1. การนำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีไปใช้ในการวางแผนการประกอบอาชีพ
2. ทำให้ทราบรายได้และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
3. สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออก ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น
4. หนี้สินลด เมื่อรู้จักใช้จ่าย ไม่ฟุ่มเฟือย
5. สร้างวินัยในตัวเองรู้จักใช้ รู้จักเก็บออม

6. การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ

- การแนะนำให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้สารเคมี เนื่องจากจะได้ผลผลิตที่เป็น Organic สามารถลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย

- ให้คำปรึกษาด้านการจดบันทึกบัญชีต้นทุนอาชีพให้กับเกษตรกร เพื่อจะได้ทราบต้นทุนการผลิต รายได้ และมีแนวทางการวางแผนประกอบอาชีพในอนาคตอีกด้วย

-5-

7. ผลงานและความสำเร็จ

- ปัจจุบันมีการส่งออกสินค้าเป็นสารสกัดน้ำมันจากพืชสมุนไพรเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร สารสกัดน้ำมันจากพืชสมุนไพรเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องหอมไทยจีน ซึ่งได้เซ็นสัญญาซื้อขายกับ 4 บริษัท ผู้ส่งออกรับซื้อผลผลิตในราคาประกัน บางส่วนทางกลุ่มได้ตกลงซื้อขายตรงกับคู่ค้าต่างชาติเองด้วย

- ส่งวัตถุดิบสมุนไพรทางการแพทย์ให้กองยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุขอีกด้วย

8. ปัญหาและอุปสรรค

- มีการวางแผนเพิ่มพันธุ์สมุนไพร

- พื้นที่การเพาะปลูกไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า

9. แนวทางการพัฒนา

- ขยายพื้นที่ปลูกสมุนไพร Organic เพิ่มขึ้นจาก 10% ของพื้นที่ เป็น 30% ของพื้นที่
- สุดท้ายมีการวางแผนไปสู่รูปแบบบริษัทที่เติบโตมั่นคงต่อไปในอนาคต

-6-

ประเภทสินค้า สมุนไพร

ชนิดพันธุ์(ขิง)

ชื่อ – สกุล

นางบัวลัน เสนานุช

ที่อยู่

เลขที่ 104 หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเย็น ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

โทรศัพท์

086-220-0436

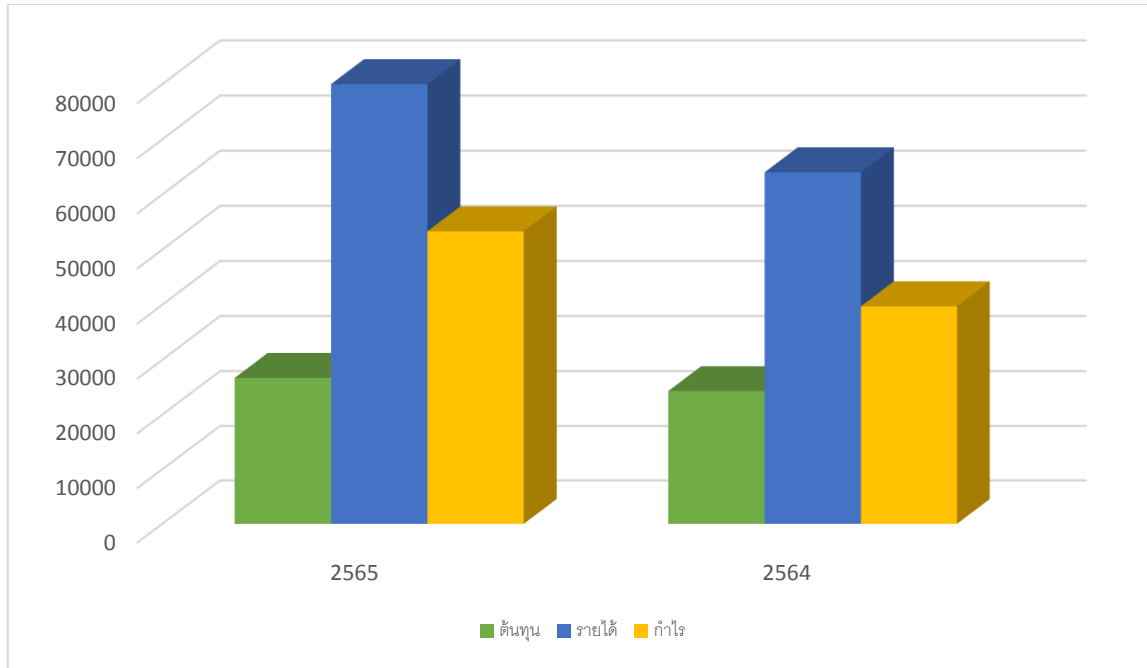
อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน

ปลูกขิง

พื้นที่

ไร่

		รอบการผลิตที่ 2 (ปีปัจจุบัน)		รอบการผลิตที่ 1 (ปีก่อน)	
		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 64 ถึง 31 ส.ค. 65		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 63 ถึง 31 ส.ค. 64	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
- ขายชิง		4000	80,000.00	3200	64,000.00
รวมรายได้		-	80,000.00	-	64,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
★ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต					
- ค่าไถดิน		3 ไร่	3,000.00	3 ไร่	3,000.00
- ค่าหัวพันธุ์		กก.	14,000.00	กก.	14,000.00
★ ขั้นตอนระหว่างการผลิต					
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์		6 ถุง	900.00	6 ถุง	900.00
- ค่าฮอร์โมน		ชุด	2,700.00	ชุด	2,700.00
★ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
- ค่าบรรจุภัณฑ์(ถุงตาข่าย)		ใบ	2,100.00	ใบ	1,200.00
- ค่าแรงตนเอง		3 ไร่	4,000.00	3 ไร่	2,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			26,700.00		24,300.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น			26,700.00		24,300.00
กำไร			53,300.00		39,700.00
	ต้นทุน/หน่วย		6.68		7.59
	ต้นทุน/พื้นที่		8,900.00		8,100.00
	กำไร/หน่วย		13.33		12.41
	ผลตอบแทน/พื้นที่		17,766.67		13,233.33

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนในปี 2564 กับ ปี 2565 จะเห็นได้ว่า ปี 2565 นั้นมีต้นทุนการผลิตที่มากกว่า เนื่องจากปี 2565 นั้น มีรายได้จากการขายมากกว่าปี 2564 ซึ่งแสดงว่าปี 2565 นั้น มีผลผลิตที่มากกว่า ทำให้มีค่าใช้จ่ายที่มากกว่า

สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี/การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต คุณภาพผลิต การปรับเปลี่ยนการผลิต รายได้เพิ่มขึ้น

1. มีวินัยในตัวเอง สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้
2. นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีต้นทุนอาชีพ มาใช้ในการวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตได้ เช่น ลดต้นทุนการผลิตที่สิ้นเปลืองออก
3. ทำให้มีเงินออมเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกได้

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

นาง ฟ้าพิลัย จันทะคุณ (เกษตรกรต้นแบบการปลูกสมุนไพรรวม ชมันไพล)

๑๕๘ ม.๑ บ้านแสงภา ตำบลแสงภา

อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพการตลาด และการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้เกษตรกรสามารถเป็นผู้จัดการ บริหารจัดการการผลิตผลผลิต และการตลาดระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนที่เป็นหลัก ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในทุกกิจกรรมตลอดและสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดไว้จำนวน ๑๓๑ ราย โดยมีเกณฑ์การสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกระจายไปให้ทั่วถึง โดยพิจารณาการสอนตามศักยภาพของเกษตรกรที่มีความประสงค์ต้องการเรียนรู้ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ที่การรายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบแปลงใหญ่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องขอขอบคุณนายสมบัติ ชิดทิต ที่คอยให้ข้อมูลและประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบเพื่อให้การนัดแนะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และนางฟ้าพิลัย จันทะคุณ (เกษตรกรต้นแบบ) ที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง	๑-๒
แนวคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	๑-๒
วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน	๒
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๓
วิธีการจดบันทึกบัญชี	๓
ผลงานและความสำเร็จ	๔
ปัญหาและอุปสรรค	๔
แนวทางการพัฒนา	๔
ต้นทุนประกอบอาชีพการปลูกสมุนไพร	๕
สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี	๖

ถอดบทเรียน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ข้อมูลส่วนตัว

นางฟ้าพิลัย จันทะคุณ

อายุ ๕๐ ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๕๘ หมู่ที่ ๑ บ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

การศึกษา มัธยมศึกษาปลาย

โทรศัพท์ ๐๘๗-๘๕๓-๙๖๔๔

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“บันไดของความสำเร็จ มาจากความมุ่งมั่นและพยายาม”

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

๑. หัวข้อการถอดบทเรียน : การปลูกสมุนไพร (ขมิ้นไพร)

๒. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจในการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

นางฟ้าพิลัย จันทะคุณ ประกอบอาชีพ ปลูกสมุนไพรมะนาว โดยมีการทำลูกประคบ และน้ำผักสะทอน ต่อมาได้รับคำชักชวน และคำแนะนำจากญาติที่ประสบความสำเร็จในการปลูกสมุนไพรมะนาว จึงได้หันมาทำตามคำแนะนำของญาติ ซึ่งในช่วงแรกสมุนไพรมะนาวสามารถให้ผลผลิตได้ดี ราคาค่อนข้างดี ต่อมาพ่อค้าคนกลางเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น มีการต่อรองราคาระหว่างเกษตรกรรายย่อยกับพ่อค้าคนกลาง เริ่มมีปัญหา เนื่องจากพ่อค้าคนกลางได้กดราคา จนกระทั่งเกิดการรวมกลุ่มสมาชิกแปลงใหญ่ในชุมชนขึ้น เพื่อให้อำนาจในการต่อรองราคาของสมุนไพรมะนาวในชุมชน โดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และให้ความรู้กับสมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ซึ่งนางฟ้าพิลัย จันทะคุณ ได้เริ่มบันทึกบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ จากการบันทึกบัญชีทำให้มองเห็นว่าสามารถวิเคราะห์ต้นทุนของการปลูกสมุนไพรมะนาว ได้อย่างชัดเจน มองเห็นกำไรจากการประกอบอาชีพ รวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่ทำให้ต้นทุนสูงเกินความจำเป็น และทำให้นางฟ้าพิลัย จันทะคุณ สามารถวางแผนการประกอบอาชีพในอนาคตได้อีกด้วย

๓. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

๑. สำรวจความต้องการของสมาชิก เพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีเกษตรกรที่มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการอยู่ในหมู่บ้าน บ้านแสงภา จำนวน ๕๒ คน

๒. หาพันธุ์สมุนไพรมะนาวที่กำลังเป็นที่นิยมของตลาด

๓. มองหาแหล่งจำหน่ายเพิ่มเติมจากเดิม เพื่อขยายตลาดและเปรียบเทียบราคารับซื้อ และอำนาจการต่อรองราคากับพ่อค้า

๔. จัดบันทึกต้นทุนการประกอบอาชีพ เพื่อให้ทราบค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เพื่อจะได้นำไปลดรายจ่ายที่ไม่เป็นในรอบการผลิตครั้งต่อไป

ขั้นตอนการปลูกสมุนไพร

ปฏิทินการดูแลสมุนไพร							
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
- ระยะเวลาการปลูกสมุนไพร - ใส่ปุ๋ยเกษตรอินทรีย์	- ระยะเวลาแลต้นและถางหญ้า - กำจัดวัชพืช					- ระยะเวลาสมุนไพรแก่ โตเต็มที่และเก็บเกี่ยวผลผลิต	

๔. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

- ใช้ปุ๋ยคอก แทนการใช้ปุ๋ยที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ปลูกสมุนไพร

๕. การจดบันทึกบัญชี

๑. ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยต่างๆ
๒. การนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการวางแผนการประกอบอาชีพ
๓. ลดต้นทุนการผลิต
๔. มีรายได้มากกว่ารายจ่าย
๕. ลดหนี้สิน ทำให้มีเงินออมมากขึ้น

๖. ผลงานและความสำเร็จ

ปัจจุบันผลผลิตสมุนไพรที่มาจากบ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เป็นที่รู้จัก เนื่องจากมีผลผลิตที่อยู่ในความต้องการของตลาด มีคุณภาพที่ดี

๗. ปัญหาและอุปสรรค

- เนื่องจากในปี ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ยังเป็นช่วงปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อยู่ ทำให้พ่อค้าคนกลางเดินทางมารับซื้อสมุนไพรน้อยลง
- ตลาดไม่เพียงพอ เนื่องจากสมาชิกมีการปลูกสมุนไพรเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ส่งผลให้ ปัจจุบันที่ ตลาดสมุนไพรและที่จัดเก็บ ไม่เพียงพอต่อผลผลิตที่มีอยู่

๘. แนวทางการพัฒนา

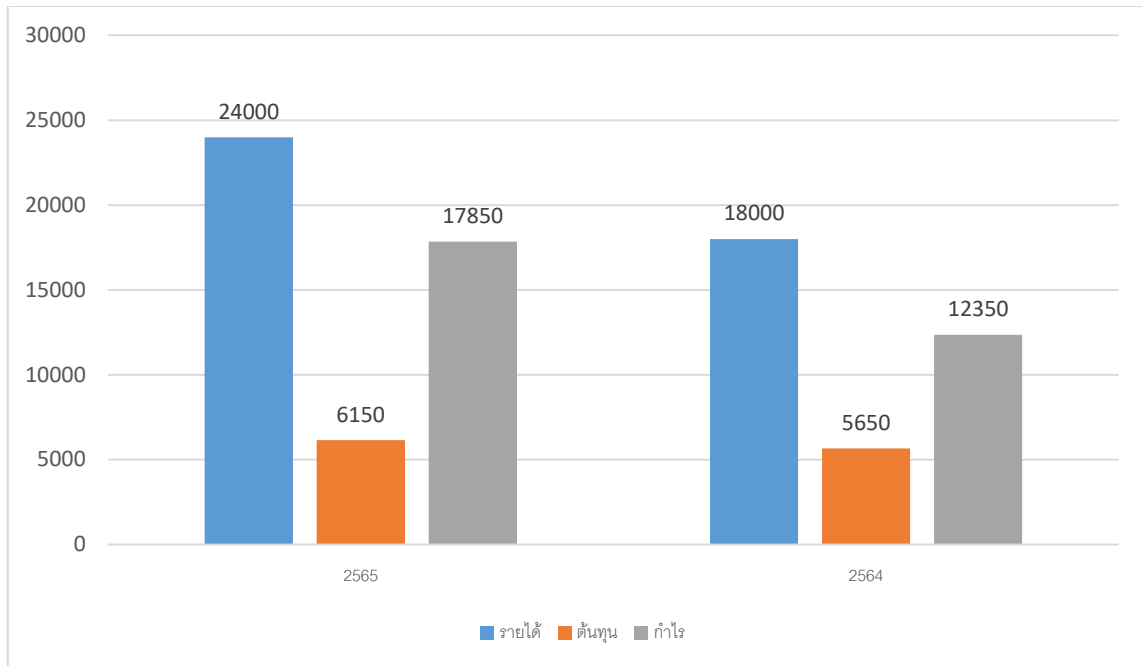
- มีการวางแผนขยายพื้นที่การจัดเก็บสมุนไพร ให้เพียงพอต่อผลผลิต
- มองหาตลาดที่กว้างขึ้น เช่น ต่างภูมิภาค

ประเภทสินค้า สมุนไพร
ชนิดพันธุ์(ขมิ้นไพล)

ชื่อ – สกุล นางฟ้าพิลัย จันทะคุณ
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 158 หมู่ที่ 1 บ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย
โทรศัพท์ 087-853-9644
อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน ปลูกสมุนไพร
พื้นที่ 3 ไร่

		รอบการผลิตที่ 2 (ปีปัจจุบัน)		รอบการผลิตที่ 1 (ปีก่อน)	
		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 64 ถึง 31 ส.ค. 65		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 63 ถึง 31 ส.ค. 64	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
- ขายสมุนไพร		1200 ก.ก.	24,000.00	900 ก.ก.	18,000.00
รวมรายได้		-	24,000.00	-	18,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
★ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต					
- ค่าไถดิน		3 ไร่	1,500.00	3 ไร่	1,500.00
★ ขั้นตอนระหว่างการผลิต					
- ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก)		9 ถุง	450.00	9 ถุง	450.00
★ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
- ขนส่ง			1,500.00		1,000.00
- ค่าแรงตนเอง		3 ไร่	2,700.00	3 ไร่	2,700.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			6,150.00		5,650.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น			6,150.00		5,650.00
กำไร			17,850.00		12,350.00
	ต้นทุน/หน่วย		5.13		6.28
	ต้นทุน/พื้นที่		2,050.00		1,883.33
	กำไร/หน่วย		14.88		13.72
	ผลตอบแทน/พื้นที่		5,950.00		4,116.67

เมื่อเทียบต้นทุน/พื้นที่ จะเห็นได้ว่า ในปี ๒๕๖๕ มีผลผลิตที่มากกว่าทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่สูงกว่า ปี ๒๕๖๔ และถ้าเทียบผลตอบแทน/พื้นที่พบว่า ปี ๒๕๖๕ มีผลตอบแทนสูงกว่า เนื่องจากผลผลิตที่ได้มากกว่า ปี ๒๕๖๔

สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี/การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิต การปรับเปลี่ยนการผลิต รายได้เพิ่มขึ้น

๑. เมื่อลงบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ทำให้รู้รายรับและรายจ่าย รู้ต้นทุนและกำไร
๒. ปรับลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อเพิ่มรายได้และเงินออมจากการวางแผนการผลิต
๓. เป็นการสร้างวินัยในตัวเองและครอบครัวในการบันทึกบัญชี
๔. สามารถนำข้อมูลที่ใช้ในการบันทึกบัญชีมาปรับแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

การถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

นางยุทธการ พรหมวงศ์ (เกษตรกรต้นแบบการปลูกสมุนไพรร)

๑๑๒ ม.๑ บ้านแสงภา ตำบลแสงภา

อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นหนึ่งในโครงการสำคัญของรัฐบาลมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ๕ ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพการตลาด และการบริหารจัดการ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกันและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้เกษตรกรสามารถเป็นผู้จัดการ บริหารจัดการการผลิตผลผลิต และการตลาดระบบส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืนที่เป็นหลัก ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการพื้นที่ในทุกกิจกรรมตลอดและสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชีและนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพได้ ตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายในแปลงใหญ่ ปี ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดไว้จำนวน ๑๓๑ ราย โดยมีเกณฑ์การสอนแนะนำ การจัดทำบัญชีแก่เกษตรกรกระจายไปให้ทั่วถึง โดยพิจารณาการสอนตามศักยภาพของเกษตรกรที่มีความประสงค์ต้องการเรียนรู้ด้านการจัดทำบัญชีเพื่อนำไปพัฒนาอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ที่การรายงานการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบแปลงใหญ่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีต้องขอขอบคุณนายสมบัติ ชิดทิต ที่คอยให้ข้อมูลและประสานงานกับเกษตรกรต้นแบบเพื่อให้การนัดแนะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และนายยุทธการ พรหมวงศ์ (เกษตรกรต้นแบบ) ที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามเป็นอย่างดี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง	๑-๒
แนวคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	๑-๒
วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น – ปัจจุบัน	๒-๓
การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๓
วิธีการจดบันทึกบัญชี	๓
ผลงานและความสำเร็จ	๔
ปัญหาและอุปสรรค	๔
แนวทางการพัฒนา	๔
ต้นทุนประกอบอาชีพการปลูกสมุนไพร	๕
สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำบัญชี	๖

ถอดบทเรียน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ข้อมูลส่วนตัว

นายยุทธการ พรหมวงศ์

อายุ ๔๘ ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๑ บ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

การศึกษา มัธยมศึกษาปลาย

โทรศัพท์ ๐๘๕-๔๖๓๘-๐๐๓

แนวความคิด หรือ คติประจำใจ ที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

“คนเราประสบความสำเร็จ จากการมุ่งมั่นและพยายาม”

พื้นที่ทำการเกษตร ๓ แปลง

๑. แปลงที่ ๑ ปลูกขมิ้นไพร ๒ ไร่
๒. แปลงที่ ๒ ปลูกหวานหอม ๒ งาน
๓. แปลงที่ ๓ ปลูกกระชาย ๑ ไร่

การถอดบทเรียนเกษตรกรตัวอย่าง

๑. หัวข้อการถอดบทเรียน : การปลูกสมุนไพร

๒. จุดเริ่มต้น/แรงบันดาลใจในการรวมกลุ่มในโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

แปลงใหญ่สมุนไพรบ้านแสงภา เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวนสมาชิก ๕๒ ราย พื้นที่การผลิตสมุนไพร ประมาณ ๕๒ ไร่ ซึ่งในแต่ละปีมักมีปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ราคาและปริมาณผลผลิตที่ไม่แน่นอน สมาชิกส่วนใหญ่มีการจำหน่ายผลผลิตในรูปแบบต่างคนต่างขาย และส่วนใหญ่เป็นการขายผลผลิตแบบคละเกรด ทำให้ผลผลิตราคาตกต่ำจากปัญหาดังกล่าว ทำให้กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จึงได้รวมตัวกันเพื่อเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยกลุ่มได้วางเป้าหมายของการรวมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกทุกคนสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตที่คุณภาพ มีการบริหารจัดการ และมีการตลาดร่วมกัน โดยมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุน และให้ความรู้กับสมาชิกแปลงใหญ่ โดยมีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ซึ่งนายยุทธการ พรหมวงศ์ ได้เริ่มบันทึกบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ ตั้งแต่เริ่มแรกและจากการบันทึกบัญชี สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ รายได้และค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการปลูกสมุนไพรได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการมองเห็นกำไรจากการประกอบอาชีพ

๓. วิธีการ/การดำเนินการ/ระยะเวลาเริ่มต้น - ปัจจุบัน

๑. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ และกำหนดระเบียบ/กฎเกณฑ์กลุ่มโดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มเป็นประจำเพื่อจะได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน และเป็นโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจโดยจะทำให้เกิดการทำงานเป็นทีมและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เป็นโอกาสในการติดตามแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

๒. สมาชิกในกลุ่มมีการจดบัญชีต้นทุนการประกอบอาชีพ เพื่อที่จะได้ทราบค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของตนเอง และลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในรอบการผลิตครั้งต่อไป

ขั้นตอนการปลูกสมุนไพรมะเขือเทศ

ปฏิทินการดูแลสมุนไพรมะเขือเทศ							
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
- ระยะเวลาการปลูกสมุนไพรมะเขือเทศ - ใส่ปุ๋ยเกษตรอินทรีย์	- ระยะเวลาแลต้นและถางหญ้า - กำจัดวัชพืช					- ระยะเวลาสมุนไพรมะเขือเทศโตเต็มที่และเก็บเกี่ยวผลผลิต	

๔. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

- ใช้ปุ๋ยคอก แทนการใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อรักษาและป้องกันไม่ให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย
- เมื่อมีการเก็บเกี่ยวแล้ว ส่วนที่ไม่ได้ใช้จะนำมาคลุมหน้าดินในช่วงที่พักหน้าดินเพื่อรอรอบผลิตครั้งต่อไป

๕. การจัดบันทึกบัญชี

๑. นำข้อมูลจากการจัดบันทึกบัญชีมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของรายจ่าย และวางแผนการใช้จ่ายเงิน แต่ละรายการว่ามีรายจ่ายใดที่มีความสำคัญมาก รายจ่ายไหนสามารถลดเพื่อให้การใช้จ่ายเงินมีพอใช้และเหลือเก็บเพื่อเป็นเงินออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน
๒. สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการวางแผนการผลิตในครั้งต่อไปได้
๓. ทำให้ทราบกำไรจากการประกอบอาชีพ
๔. สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมระหว่างรายรับและรายจ่ายโดยไม่ต้องกู้ยืมเงินมาใช้จ่าย

๖. ผลงานและความสำเร็จ

ปัจจุบันผลผลิตสมุนไพรที่มาจากบ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เป็นผลผลิตที่ได้คุณภาพและเป็นที่ยอมรับสำหรับบริษัทที่จะนำสมุนไพร ไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น อยู่ในรูปของเครื่องดื่มสมุนไพร เป็นต้น

๗. ปัญหาและอุปสรรค

- ปัญหาด้านพื้นที่การจัดเก็บผลผลิต เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีจำนวน ๕๒ ราย ในช่วงการเก็บเกี่ยว สมาชิกจะมานำผลผลิตมาตนเองมารวมกันที่กลุ่ม ทำให้พื้นที่การจัดเก็บไม่เพียงพอ
- ปัญหาเรื่องพื้นที่การตากสมุนไพร ที่จะนำไปแปรรูป ไม่เพียงพอกับผลผลิตที่มีอยู่

๘. แนวทางการพัฒนา

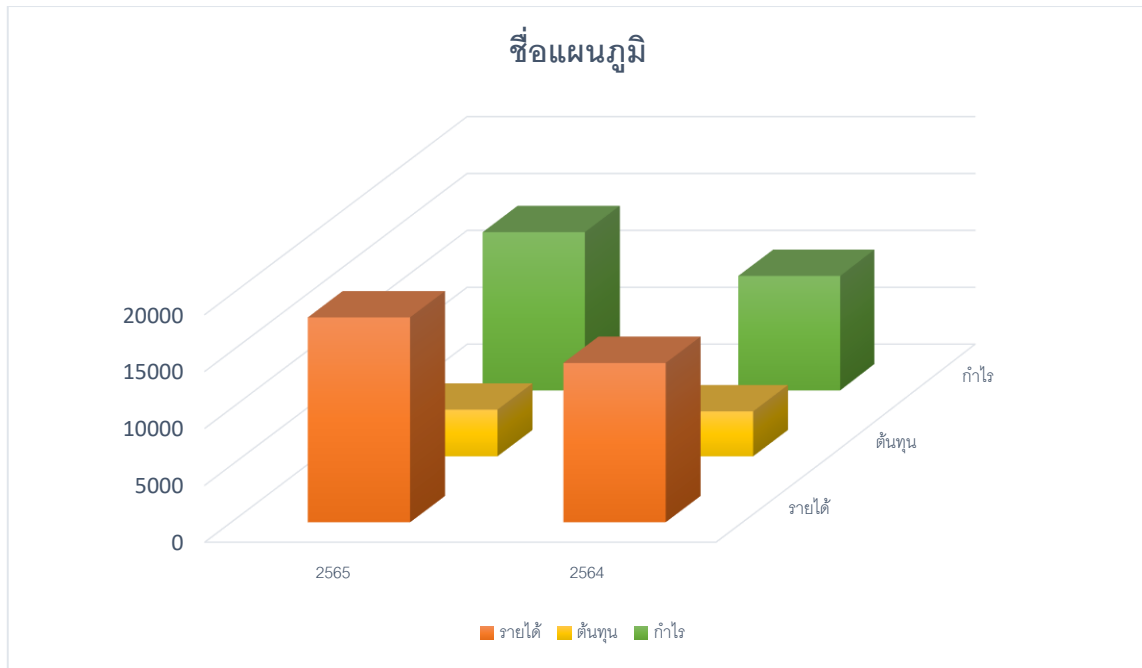
- ขยายพื้นที่การตากและจัดเก็บสมุนไพร เพื่อให้เพียงพอต่อผลผลิต
- มองหาตลาดที่กว้างขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มการปลูกสมุนไพรมากขึ้น

ประเภทสินค้า สมุนไพร
ชนิดพันธุ์(ไขมันไฟร)

ชื่อ – สกุล นายยุทธการ พรหมวงศ์
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 112 หมู่ที่ 1 บ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย
โทรศัพท์ 085-463-8003
อาชีพที่เก็บข้อมูลต้นทุน ปลูกสมุนไพร
พื้นที่ ไร่

		รอบการผลิตที่ 2 (ปีปัจจุบัน)		รอบการผลิตที่ 1 (ปีก่อน)	
		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 64 ถึง 31 ส.ค. 65		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 63 ถึง 31 ส.ค. 64	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
- ขายสมุนไพร		900 ก.ก.	18,000.00	700 ก.ก.	14,000.00
รวมรายได้		-	18,000.00	-	14,000.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
★ ขั้นตอนการเตรียมการผลิต					
- ค่าไถดิน		2 ไร่	1,000.00	2 ไร่	1,000.00
★ ขั้นตอนระหว่างการผลิต					
- ค่าปุ๋ย (ปุ๋ยคอก)		6 ถุง	300.00	6 ถุง	300.00
★ ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต					
- วัสดุในการบรรจุ			1,000.00		850.00
- ค่าแรงตนเอง		2 ไร่	1,800.00	2 ไร่	1,800.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			4,100.00		3,950.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น			4,100.00		3,950.00
กำไร			13,900.00		10,050.00
	ต้นทุน/หน่วย		4.56		5.64
	ต้นทุน/พื้นที่		2,050.00		1,975.00
	กำไร/หน่วย		15.44		14.36
	ผลตอบแทน/พื้นที่		6,950.00		5,025.00

เมื่อเปรียบเทียบกำไร ปี ๒๕๖๔ กับ ปี ๒๕๖๕ จะเห็นได้ว่า ปี ๒๕๖๕ มีกำไรเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ เนื่องจากมีผลผลิตที่เพิ่มขึ้นให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่ บ้านแสงภา หันมาปลูกสมุนไพรเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

สิ่งที่ได้รับการจัดทำบัญชี/การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประกอบอาชีพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต คุณภาพผลผลิต การปรับเปลี่ยนการผลิต รายได้เพิ่มขึ้น

๑. สามารถคำนวณต้นทุนการผลิตได้และสามารถลดต้นทุนการผลิตที่ไม่จำเป็นออก ทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้น
๒. สามารถวางแผนการผลิตได้ดีกว่าเดิม เนื่องจากสามารถคำนวณต้นทุนการผลิตได้
๓. นำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีมาวิเคราะห์ปรับเปลี่ยนแผนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและความต้องการในปัจจุบันได้